

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.II.20.910/2021/8.

A tanács tagjai: Nyíróné dr. Kiss Ildikó a tanács elnöke

dr. Kiss Gabriella előadó bíró

dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Szentestóth Ügyvédi Iroda (cím2, ügyintéző: dr. Szentestóth Györgyi ügyvéd)

Az alperes: alperes1 (cím3.)

Az alperes képviselője:

Dr. Szakál Róbert Ügyvédi Iroda (cím4, ügyintéző: dr. Szakál Róbert ügyvéd)

A per tárgya: házastársi tartás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 1.Pf.20.668/2020/11.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budaörsi Járásbíróság 28.P.20.048/2019/50.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 190.500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 168.000 (százhatvannyolcezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az alperes (a továbbiakban: a felek) házastársak voltak, egy gyermekük született. Házasságukat a bíróság 2017. június 20-án felbontotta és végzésével jóváhagyta egyezségüket, amelynek IV/1. pontjában rögzítették, hogy "a feleség jelenleg keresőtevékenységet nem folytat". A felperes a IV/2. pontban kötelezettséget vállalt, hogy 2017. július 1-től kezdődően havonta megfizet az alperesnek 140.000 forint házastársi tartásdíjat a IV/1. pontban írtakra figyelemmel. A felek gyermekük szülői felügyeletét közösen gyakorolják, gyermektartásdíj fizetésére nem kötelesek.

[2] A felperes házastársi tartási kötelezettségének 2019. január 1. óta nem tesz eleget.

[3] A felperes 2018 augusztusa óta élettársi kapcsolatban él. Élettársával és annak két kiskorú gyermekével bérelt lakásban lakik, amelynek bérleti díja havi 150.000 forint. Havi nettó jövedelme eléri a 260.000 forintot. Élettársa a vállalkozásából származó jövedelemmel rendelkezik.

[4] Az alperes nem él párkapcsolatban. A tulajdonát képező társasházi lakásban lakik az előző házasságából született és a közös gyermekével. 2019 óta nem dolgozik. Előző

házasátarsa havi 140.000 forint gyermektartásdíjat fizet a részére, ezen felül – mióta a felperes nem teljesíti házasátarsai tartási kötelezettségét – további 140 -150.000 forinttal támogatja havonta. Az alperes első gyermekének születése után pánikbeteg lett, rendszeresen gyógyszer szed.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság a Budaörsi Járásbíróság 28.P.22.537/2016/14. számú jogerős végzésével jóváhagyott egyezségben megállapított házasátarsai tartásdíj fizetési kötelezettségét 2019. január 1-től kezdődően szüntesse meg. Indokolásként arra hivatkozott, hogy a körülményei megváltoztak, jövedelme csökkent. Állította, hogy korábban is csak a megtakarításaiból és kölcsönökből tudta fizetési kötelezettségét teljesíteni. Kérte figyelembe venni, hogy élettársa két kiskorú gyermekét is közösen – saját gyermekéhez hasonlóan váltott gondoskodással – nevelik. Ingatlantulajdona nincs, bérelt ingatlanban laknak. Kiemelte: három kiskorú gyermek tartása mellett nem képes a házasátarsai tartásdíjat fizetni, ezzel szemben az alperes munkaképes, jó anyagi körülmények között, saját tulajdonú luxus ingatlanában él.

[6] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes nem igazolt a körülményeiben az egyezség megkötése óta bekövetkezett változást. Állította, hogy önhibáján kívül tartásra szorul, jelenleg is pánikbeteg.

Az első- és másodfokú határozat

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a jogerős végzéssel jóváhagyott egyezséget megváltoztatta és kötelezte a felperest, hogy 2019. január 1-től minden hónap 5. napjáig előre esedékesen fizessen meg az alperesnek havi 50.000 forint házasátarsai tartásdíjat. Ítéleti rendelkezését előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[8] Indokolásában kifejtette: nem látott jogszabályi lehetőséget a házasátarsai tartás megszüntetésére, ezért azt vizsgálta, hogy a jogerős egyezség megkötése óta a felperes teljesítőképessége mennyiben változott meg. Ennek kapcsán megállapította, hogy jövedelme az eltelt időszakban jelentősen csökkent, a vállalt házasátarsai tartásdíj megfizetésére már nem képes. A bizonyítékok mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy a felperes havonta 50.000 forintot tud teljesíteni úgy, hogy ezzel a saját szükséges és gyermeke tartását nem veszélyezteti.

[9] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

[10] Indokolásában rámutatott: a házasság felbontása iránti perben eljáró bíróság a felek egyezségkötése miatt nem vizsgálta a házastársi tartás anyagi jogi feltételeit, azonban az iratokból megállapítható, hogy az alperes az egyezség megkötésekor sem végzett keresőtevékenységet és egy ingatlan kizárólagos tulajdonosa volt; a felperes mindezek ismeretében vállalta a tartásdíj fizetését. Megállapította azt is, hogy az alperest 2005 óta gondozzák pánikbetegséggel, 2008-tól kezdődően nem képes munkát végezni, folyamatos gyógyszeres kezelése és pszichológiai gondozása javasolt kímélő életmód mellett. Az ezzel ellentétes felperesi állítást alaptalannak találta. Hivatkozásai közül nem vette figyelembe azt az egyezségkötéskori feltételezést sem, hogy az alperes majd munkaviszonyt létesít, mert szerződésük erre nézve nem tartalmazott rendelkezést.

[11] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság helyes bizonyíték-mérlegeléssel állapította meg, hogy a felperes havi nettó jövedelme 260.000 forint. Ebből a tényből a másodfokú bíróság arra következtetett, hogy a bontóper óta a jövedelmi, vagyoni viszonyaiban nem történt jelentős változás. Leszögezte: tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felperes jövedelmének csökkenésére következtetett, mert jelenlegi jövedelme meghaladja az egyezségkötéskor megjelölt havi 120.000 forint bevételét.

[12] Utalva a BH 2019.165. számon közzétett eseti döntésre, hangsúlyozta: nem szüntethető meg a felek megállapodásán alapuló házastársi tartási kötelezettség, ha a jogosult a tartásdíj megállapításakor sem szorult tartásra és a kötelezett teljesítőképességében sem következett be változás. Álláspontja szerint a felek körülményeiben a perbeli esetben sem történt változás, következésképpen a házastársi tartásdíj fizetési kötelezettség megszüntetésének anyagi jogi feltételei nem bizonyítottak.

[13] Megjegyezte: az elsőfokú bíróság – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 342. § (3) bekezdésére figyelemmel – nem szállíthatta volna le a felperest terhelő tartásdíj mértékét, mert kereseti kérelmében annak megváltoztatását nem kérte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[14] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalma szerint – annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a keresetének megfelelő döntés meghozatalát kérte. Másodlagosan az elsőfokú ítéletet is kérte hatályon kívül helyezni, egyben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítani.

[15] Megsértett jogszabályhelyként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:29. § (1) bekezdését, 4:31. §-át, 4:33. §-át és 4:211. § (2) bekezdését jelölte meg.

[16] Arra hivatkozott, hogy az alperessel közös kiskorú gyermekük 2017-ben és 2018-ban az év jelentős részét vele vagy szüleivel töltötte, és a tartásával kapcsolatos költségeket is ő

viseli. Kiemelte: 2018-ban a tartalékaiból és kölcsönökből még tudta fedezni a házastársi tartásdíjat, de 2019 januárjától – gyermeke tartásának veszélyeztetése nélkül – erre már nem képes. Ezzel szemben az alperes anyagi helyzetében pozitív változások történtek. Hangsúlyozta a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy az alperes nem szorul tartásra. Saját körülményeit illetően előadta, hogy az egyezség megkötésekor ingatlan- és gépjármű tulajdonnal, valamint társasági részesedéssel rendelkezett, mára viszont nem maradt vagyona, csak a bejelentett havi jövedelme. Ennek igazolására csatolta 2019-2020. évi adóbevallását. Hivatkozott arra is, hogy élettársával nem élnek vagyonszövetségben. Állította, hogy jelenlegi nettó jövedelme 107.000 forint, egyéb bevétele nincs, ugyanakkor legalább havi 120.000 forintba lenne szüksége a házastársi tartási kötelezettség teljesítése után ahhoz, hogy ne kerüljön veszélybe a saját és kiskorú gyermeke tartása. Hangsúlyozta: nem nyert bizonyítást, hogy az alperes nem képes keresőtevékenység folytatására, amire korábban ígéretet tett.

[17] Jogi érvelésében idézte a megsértettként állított anyagi jogszabályhelyeket és kifejtette: a házastársi tartás feltételei mind a jogosulti, mind a kötelezeti oldalon olyan mértékben megváltoztak, hogy a Ptk. 4:211. § (2) bekezdése alapján a tartási kötelezettség megszüntetése indokolt. A megállapodás megkötésekor az alperes tartásra szorult, mert – a családi munkamegosztás alapján – kizárólag családanyai teendőket látott el, vagyis a házasság megszűnésekor nem rendelkezett jövedelemmel. Ez a rászorultság azonban átmeneti volt és nem keletkeztethet állandó tartásra jogosultságot. Önhibának minősül, hogy egészséges nőként nem vállal munkát.

[18] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

[19] Az ügy érdemét illetően kifejtette, hogy a felperes a perben az állításait nem tudta bizonyítani, szavahihetősége megdőlt. Iratellenesnek tartotta azt a tényállítást is, hogy az alperes a jogerős ítélet szerint nem szorul tartásra. Álláspontja az volt, hogy a másodfokú bíróság minden, a per eldöntése szempontjából jelentős tényt elbírált.

A Kúria döntése és jogi indokai

[20] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[21] A Pp. 413. § (1) bekezdése és 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.

[22] Az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak a Pp. hatályba lépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. PJE határozat szerint a Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadó, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. pontja értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a

jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A felülvizsgálati kérelemnek ezek a központi elemei, amelyek meghatározzák a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Az együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, kifejtve arra vonatkozó álláspontját, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók a 4. pont indokolása szerint, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria a figyelmen kívül hagyja. Ha a fél több jogszabálysértést állít, e követelményeknek mindegyik hivatkozása meg kell feleljen (PK vélemény 6. pontja).

[23] A Kúria mindezek alapján a felülvizsgálati kérelemnek kizárólag azokat a részeit vizsgálhatta, amelyek esetében a felperes a kifogásolt jogerős ítéleti rendelkezéshez, megállapításához, érveléshez konkrétan társította a megsértett jogszabályhelyet és azzal szoros összefüggésben saját álláspontjának, jogi okfejtésének ismertetését.

[24] A felperes felülvizsgálati kérelmében kizárólag a jogerős ítélet – állított – anyagi jogszabálysértéseit sorolta fel, szöveges indokolásában viszont eljárásjogi érvelést adott elő: a másodfokú bíróság bizonyíték-mérlegelését kifogásolta. Azokat a körülményeket részletezte, amelyek – megítélése szerint – kötelezettségvállalása óta megváltoztak, és amelyek fennállására tekintettel a jogerős ítéletben foglalt döntés sérti a jogvita elbírálására irányadó, általa nevesített anyagi jogszabályhelyeket. Ezzel valójában a jogerős ítéletétől eltérő tényállás megállapítását igényelte, és ahhoz mértén kérte az anyagi jogkövetkeztetés levonását. A Kúria azonban a PK véleményben írtak alapján nem mérlegelhette felül a bizonyítékokat, érdemben nem vizsgálhatta az erre vonatkozó érveket és ebből következően nem állapíthatott meg eltérő tényállást sem, mert a felperes a Pp. bizonyíték-mérlegelést szabályozó 279. § (1) bekezdését nem jelölte meg megsértettként. A hivatkozott anyagi jogszabálysértéseket csak a másodfokú bíróság bizonyíték-mérlegelésének eredményeként megállapított tényállás alapján, abból kiindulva vizsgálhatta.

[25] A tartási kötelezettség feltételeit a Ptk. 4:29. §-a és 4:31. §-a határozza meg: ha a jogosult önhibáján kívül nem képes magát eltartani; továbbá, ha a tartás a kötelezett saját, szükséges tartását vagy gyermeke tartását nem veszélyezteti. Az első feltétel nem szükségképpen, ha a kötelezett a házastársi tartást szerződésben, bíróság által jóváhagyott egyezségben vállalja: ilyen esetben a felek maguk határozzák meg, mely körülmények miatt rendelkeznek a tartásról.

[26] A Ptk. 4:211. § (2) bekezdése értelmében a kötelezett a tartás megszüntetését kérheti, ha a körülmények megváltozása folytán a tartási kötelezettségének alapjául szolgáló feltételek nem állnak fenn. A jogszabályhely a házastársi tartási kötelezettség megszüntetését két, egyidejűleg fennálló feltételhez köti. A hivatkozott jogszabályhelyek egybevetéséből az következik, hogy a tartás csak akkor szüntethető meg, ha a körülmények megváltozása miatt a jogosult már nem, vagy nem önhibájából szorul tartásra, és/vagy a kötelezett már nem teljesítőkép. A jogosulti oldalon szükséges feltétel meglétét azonban csak akkor kell vizsgálni, ha rászorultsága a felek egyezségkötésénél befolyásoló tényező volt. Ez a következtetés vonható le a Kúria 1/2014. Polgári jogegységi határozata alapján a Ptk. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekintett PK 113. számú állásfoglalásból is,

amely szerint a házastársi tartásdíj fizetési kötelezettség vállalása érvényes lehet olyan volt házastárs javára is, aki a tartásra nincs rászorulva, vagy arra értelmetlen. Ilyen esetekben a tartásdíj leszállítása vagy a tartásdíj fizetési kötelezettség megszüntetése azon az alapon kérhető, hogy a kötelezettségvállalást követően az annak alapjául szolgáló körülményekben lényeges változás állott be.

[27] A felperes önként, bíróság által jóváhagyott egyezségben vállalta a házastársi tartásdíj fizetési kötelezettséget. A megállapított tényállásból az a következtetés vonható le, hogy az egyezség megkötésekor egyedül azt a tényt tekintette jelentősnek, hogy az alperes jövedelemszerző tevékenységet nem folytat. A felek megállapodásának nyelvtani értelmezése is ezt támasztja alá: a IV/1. pontban ugyanis azt rögzítették, hogy az alperes „nem végez keresőtevékenységet”, és erre utal vissza a IV/2. pont, mint a házastársi tartás alapjául szolgáló körülményre. A felek tehát nem meghatározott időtartamra és nem is valamely feltétel bekövetkezéséig rendelkeztek a házastársi tartás fizetéséről. Pusztán egy tényt, egy állapotot rögzítettek, mint a jogosultságot megalapozó körülményt. Emiatt nem lehet (és nem kell) vizsgálni az alperes tartásra rászorultságát a kereset megalapozottsága kapcsán, ez nem volt ugyanis feltétele a felperes fizetési kötelezettségének.

[28] Kétségtelen ugyanakkor, hogy az alperes a pánikbetegsége miatt nem vállalt munkát, ami viszont – a megállapított tények szerint – azóta sem változott (Pf. 11. számú ítélet 4. oldal utolsó bekezdés). Erre azonban nem utaltak egyezségükben.

[29] Összefoglalva: az irányadó – a felülvizsgálati kérelemben érdemi vizsgálatra alkalmas módon nem támadott – tényállás szerint a felek körülményeiben nem történt olyan lényeges, érdemi változás, ami a tartási kötelezettség megszüntetését indokolná, erre tekintettel helyesen döntött a másodfokú bíróság a kereset elutasításáról.

[30] A kifejtettre tekintettel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, érdemben vizsgált anyagi jogszabályhelyeket, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[31] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes a Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. §-a folytán alkalmazandó 83. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét, amelyet a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján, az alperes és jogi képviselője között létrejött megbízási szerződésnek megfelelően határozott meg. Az igényelt munkadíj arányban áll a felülvizsgálati eljárásban elvégzett ügyvédi tevékenységgel, a felülvizsgálati ellenkérelem elkészítésére fordított munkával és a jogi képviselő tárgyalási részvételével.

[32] A tárgyi költségfeljegyzési jogos perben előzetesen le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított 168.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes a Pp. 95. § (2) bekezdés a) pontja és 102. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az államnak felhívásra.

[33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

[34] A Kúria ítélete elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. április 12.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Kiss Gabriella s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül: